

Debat

»2001« var en teknisk kraftpræstation, som involverede en mægtig stab og krævede udviklede og helt nye tekniske metoder. Jerome Agel har samlet materiale om filmens tilblivelse i en tyk paperback, »The Making of Kubrick's 2001« (Signet Books), som præsenterer interviews med de tekniske rådgivere, en stor billedreportage om optagelserne, anmeldelser, publikumsreaktioner, avisnotitser, Playboys Kubrick-interview etc., etc. Desuden har filmens medforfatter, Arthur C. Clarke, nu udsendt en lang beretning om historien og filmens tilblivelse, »The Lost Worlds of 2001« (Sidgwick & Jackson). Ideen – at menneskene er under observation af fremmede verdensers intelligensvæsener – har Clarke arbejdet med siden novellen »The Sentinel« fra 1948 og i romanen »Childhood's End«. I denne bog fortæller han om samarbejdet med Kubrick og gengiver store afsnit af sin egen version af »2001«. P.S.

»SPOTLIGHT«

Så har vi fået 1. nr. af det ny filmtidskrift, »Spotlight«, redigeret af Bo Torp Pedersen (ansvarshavende) og Bent Lilholm (administrerende). Ekspedition og abonnement: Rønnegården 4, Nisum Seminarieby, 7620 Lemvig.

»Spotlight« ligner i det ydre til forveksling (det afdøde) »die Asta«, og det er da også det umiddelbare indtryk, at tidsskriftet især søger sin forgængers læserkreds i skoler, seminarier og andre læreanstalter. Derudover søger det læsere gennem en grundig dækning af filmrepertoiret i TV – herunder også vægtigere TV-spil som »After a Lifetime« (Loach) og serier som »Odysseen« (Rossi). Det er tiltrængt. »Film 73« arbejder lidt i den retning, men pladsen er for kneben og ballasten ofte for mager.

I øvrigt indeholder nr. 1 en introduktion til Buster Keaton (ved BTP), en genre-beskrivelse af westerns (ved BL) og en omtale af Godards »Tout va bien« af Braad Thomsen, (som den opvakt skarpe Dan Tschernia i sin tidsskrift-omtale i »Politiken« kalder »en enkelt ligegyldig undtagelse«. Det siger en del om Tschernias dømmekraft).

»Spotlight«s redaktører erklærer sig som tilhængere af åbenhed og ansvarlighed, de går i rette med filmsociologernes snæversyn, de kræver samspil mellem fornuft og følelse. De vil først og fremmest beskæftige sig med filmhistorie og filmæstetik, og de efterlyser samarbejde og ideer.

Der ligger et imponerende stykke fysisk arbejde bag første nummer af »Spotlight«, og man kan kun håbe, at de to redaktører og (næsten) eneleverandører af stof må få samarbejde og idemænd – og måske også en sprogrenser, hvis man skal være sart.

»Spotlight« udkommer med 4 numre om året. Abonnement 16 kr. P.M.

IKKE FRYDEFULD

Per Calum skriver i sin anmeldelse af »The Hollywood Musical« i Kosmorama 112, at det »nok« er »den eneste rigtig gode bog om genren siden Erik Ulrichsen og Jørgen Stegelmann for snart mange år siden skrev »Showfilmens forvandling.«. Det er muligvis det bedste, der er skrevet siden da, men alligevel er bogen ikke god, eller, som Calum kalder det: »frydefuld læsning«. Mine indvendinger går udelukkende på John Russell Taylors del af bogen, som vidner om en horribel mangel på dømmekraft, der resulterer i mange skæve vurderinger; den egentlige grund til, at afsnittet er blevet så dårligt, er, at Taylors definition på en musical er så løs, at den ikke længere kan bruges. Det hedder: »A film musical is, essentially, just that: a film which, in whole or in part, has its shape, its movement, its whole feeling dictated by music.« (side 10). Han kommer siden med nogle forbehold, men det er betegnende, at en afgørelse af, om en film er en musical eller ej, i høj grad bliver noget, der skal bestemmes af ens fornemmelser. Så er Peter Schepelerns bedre: »... en genre, der mangler respekt for de filmmusikalske kategorier, som alle andre genrens filmmusik forholder sig til.« (die asta 9). Med en sådan definition, der meget bedre end andre, jeg kender til, tillader en helt konkret bestemmelse af en films tilhørsforhold til genren, undgår man en masse vrøvl om denne side af sagen; og det kunne have forhindret Taylor i, på sit essays første side, at gøre en kapitalbrøler: Han skriver her, at Demys »Les demoiselles de Rochefort« ikke er en musical: »Both (Demys film og Menottis »The Medium«) are essentially realistic pieces of filmmaking which carefully avoid any momentary lift into another world of fantasy such as characterizes the true musical.« Så véd man det. Med samme argument kunne man afvise »Singin' in the Rain« eller »Funny Face« (som han dog lovpriser sidenhen); naturligvis er denne indvending det rene vrøvl.

Bogens første kapitel »The Show and the Film« synes at være skrevet med den hensigt, at fremhæve musicalen som den mest stimulerende genre overhovedet. I sin entusiasme går Taylor imidlertid over gevind; han glemmer sin definition, rømser film op i spandevig, og kommer med det rene vrøvl i mange tilfælde, som f. eks. når han skriver: »The good things ... in the Astaire-Rogers musicals, were like cherries in a cherry-cake: self-contained, very little affected by their environment, easily removable.« (19-20). Det var lige netop, hvad de ikke var!

Det er detaljer, som de her nævnte, og definitionen af en musical i det hele taget, der gør læsningen af »The Hollywood Musical« til en meget blandet fornøjelse. Ikke »frydefuld læsning«.

Øvrigt er boganmeldelserne i Kosmorama blevet urimeligt overfladiske (lige-

ELLERY QUEEN OG WATSON

I sidste nummer af Kosmorama spørger Kaare Schmidt om »A Study in Terror« er bygget på Ellery Queens bog af samme navn, eller om Ellery Queen eventuelt har skrevet sin bog over filmen. »A Study in Terror« er lavet over Ellery Queens bog. Grunden til de lidt misvisende årstal er, at bogen blev solgt til filmatisering inden den udkom. At den ikke er med i Kosmoramas liste over Ellery Queen-filmatiseringer er (går jeg ud fra) en spidsfindighed, idet bogen jo egentlig slet ikke er en Ellery Queen-roman, men blot Ellerys fortælling om et langt mere interessant manuskript, der i løbet af bogen viser sig at være intet mindre end et hidtil upubliceret uddrag af Doktor John H. (D.) Watson's dagbogsoptegnelser. Dagbogsoptegnelserne viser sig dog at være ufuldkomne, da Watson endnu engang har misforstået situationen, og dette er da også grunden til, at de aldrig blev publicerede. Ellery Queen retter naturligvis denne misforståelse, og derfor har vi nu endelig fået den fulde sandhed om Jack the Ripper, Holmes »opklarelse« af sagen, samt Ellery Queens opklaring af Watson's misforståelser.

Bjarne Nielsen, Medlem af Sherlock Holmes Klubben i Danmark (The Danish Baker Street Irregulars).

som de korte filmanmeldelser); deres eneste funktion synes at være at gøre opmærksom på eksistensen af bøgerne – men forhåbentlig stræber skribenterne højere end som så. Derfor: længere og grundigere bestræbelser.

Paul Rasmussen.

P.S.: Peter Schepelern synes ikke at kunne forstå, hvorfor Truffaut mener, at »Citizen Kane« er Welles' 5.-bedste film. Her er derfor en Top-5-liste: 1. Confidential Report. 2. The Magnificent Ambersons. 3. A Touch of Evil. 4. Othello. 5. Citizen Kane. Det forhindrer naturligvis ikke »Citizen Kane« i at være en fremragende film – de andre er blot endnu bedre.

JOHS. MEYERS DEBUT

I sin nekrolog over Johannes Meyer i sidste nummer af Kosmorama giver Poul Malmkjær et billede af en meget alsidig skuespiller og fremhæver flere af de betydelige roller, som Johannes Meyer har

spillet på film. Men det er ikke rigtigt, når Poul Malmkjær skriver, at Johannes Meyer debuterede som filmskuespiller i »Blade af Satans bog« fra 1921. Johannes Meyer medvirkede i danske film lige fra 1910. Og fra den første periode husker man ham fra mange fremragende elskerroller – det var inden hans ben blev skæve – f. eks. i »Af elskovs nåde« fra 1913, instrueret af August Blom. I denne film blev den anden mandlige hovedrolle spillet af Adam Poulsen. Men Johannes Meyer overstrålede denne dansk teaters førsteelsker ved overbevisende realistisk spil, parret med en viril charme. I filmen »Fra fyrste til knejpevært« også fra 1913, instrueret af Holger-Madsen, havde Johannes Meyer igen en hovedrolle. Og i dette tilfælde fik han lejlighed til også at vise sine evner som karakterskuespiller, idet vi her følger hovedpersonerne i forskellige perioder af deres liv og således får mulighed for at følge deres udvikling. Johannes Meyer var en meget anvendt skuespiller i dansk stumfilms store pe-

riode. Han spillede fortrinsvis hos Nordisk Films Kompagni, men optrådte dog også hos de små selskaber, og denne periode af hans kunstneriske løbebane synes jeg også må med, hvis man vil beskrive Johannes Meyer som filmskuespiller. Marguerite Engberg.

DEN GAMLE GARTNER

Sven Holm har i »De sidste måltider« givet en interessant redegørelse for sit syn på »Borgerskabets diskrete charme«, men hans placering af biskoppen er nok for »konservativt« bestemt.

Indledningsvis har vi set ambassadøren skyde den unge partisanpiges legetøjsdyr; en advarsel til hans modstandere. Mod slutningen skyder biskoppen gartneren – borgerskabets legetøj; kirkens advarsel til borgerskabet. En dag vil den gamle gartner udføre sit fornemste job: at luge haven for ukrudt. Dette er borgerskabets generende drøm og charmerende fremtidsudsig.

Jørgen-Richard Lund.

	Anders Bodelsen (Politiken)	Per Calum (Jyllands-Posten)	Frederik G. Jungersen (Berlingske Tidende)	Ib Lindberg	Poul Malmkjær	Ib Monty (Jyllands-Posten)	Jørgen Oldenburg	Peter Schepelern	Jørgen Stegelmann (Berlingske Tidende)
* Moderne tider (Chaplin)	★★★★	★★★	★★★★	★★★★	★★	★★★★			★★★★
* Sherlock Holmes, Junior (Keaton)	★★★★	★★★	★★★★	★★	★★★	★★★★	★★	★★★	★★★
Junior Bonner (Peckinpah)		★★★	★★★★	★★★★	★★	★★	★★	★★★	
Fellini Roma (Fellini)	★★★★		★★★★	★★★	★★	★	★★	★	★★★
Mig og Bogart (Ross)		★★★	★★	★★★	★★	★★★	★★	★★	★★★
* Rio Grande (Ford)		★★			★★	★★★			★★
* Buster som bokser (Keaton)	★★★	★★	★★	★★★	★★	★★	●	★	★★★★
* Mus og mænd (Milestone)	★★★	★★	★★★		★	★★		★★	★★
Salamanderen (Tanner)		★	★★★	●	★★		★★	★★	★★★
Ulzana's sidste kamp (Aldrich)			★★★				●	★★	★★
The Godfather (Coppola)	●	★★	★★	★	★★★	★★	★	★★	★★
Mænd i bur (Gries)		★	★			★★	★		★★
Drengen der druknede i chokoladesovsen (Stuart)	★★★		●			★★	●		
Fire uheldige helte (Yates)		★★	★	★	★	●		★	★★
Moto-Cross – hver søndag (Brown)	★★					●			
Smil mand (Schmidt)	★★		●						
Fri som en sommerfugl (Katselas)								★	
Katastrofe alarm (Scott)	★★	★	●			★		●	
Doktor Popaul (Chabrol)	★★★	●				●	●	●	●
Mordet på Trotsky (Losey)	★		●		★	●	●	●	★
Lucky Luke (Le Blanc)			●			●		●	★
Canterbury fortællingerne (Pasolini)		●	●				●	●	
Den natlige gæst (Winner)			●	●				●	

* = Repremiere